

**Nataly Martynovych**  
*Candidate of Economic Sciences, Docent,  
Associate Professor at the Department of Management and Public Administration  
State Tax University*

**Мартинович Н.О.**  
*кандидат економічних наук, доцент,  
доцент кафедри менеджменту та публічного управління  
Державного податкового університету*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-501-3-34>

## **PROJECT ORIENTED PREPARATION OF HEALTH CAREERS FOR HOTEL AND RESTAURANT BUSINESS: PROBLEMS AND PROSPECTS**

### **ПРОЄКТНО ОРІЄНТОВАНА ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Проектно-орієнтована підготовка вважається сучасним підходом до освітнього процесу, спрямованим на формування практичних компетентностей здобувачів у сфері готельно-ресторанного бізнесу (ГРБ). Вона передбачає виконання студентами реальних проєктів, які імітують умови професійної діяльності, а також залучення їх до вирішення актуальних проблем готельно-ресторанної індустрії. Цей підхід поєднує теоретичне навчання з активною практикою, сприяє розвитку критичного мислення, креативності та навичок командної роботи. З огляду на що, справедливим буде вважати обраний напрям дослідження актуальним та своєчасним.

У якості підтвердження останньої тези, зазначимо, що проблематика проектно-орієнтованого навчання останнім часом набуває все більшої популярності в наукових колах через її адаптивність до сучасних вимог ринку праці, особливо в таких галузях, як готельно-ресторанний бізнес. Аналіз наукових джерел дозволяє побачити еволюцію підходів [6] до проектно-орієнтованого навчання, а також специфіку його впровадження у підготовці фахівців для сфери обслуговування. Покладаючись на дослідження Джона Дьюї (John Dewey), Жана Піаже, (Jean Piaget), Лева Виготського (Lev Vygotsky), Томаса Маркхема (Thomas Markham), роботи яких присвячені проектно-орієнтованому підходу, з'ясували ефективні прийоми, форми та методи підготовки фахівців.

Так, наприклад, в роботах Дж. Дьюї, який вважається одним із перших розробників концепції «навчання через досвід», наголошується на активному залученні студента до процесу управління проєктами готельно-ресторанного бізнесу шляхом проведення гостьових лекцій, залучення до викладання практиків та інше [1].

Ж. Піаже та Л. Виготський підкреслювали значення активного пізнання через взаємодію з оточенням та співпрацю, що стало передумовою для впровадження професійно орієнтованої підготовки здобувачів (далі ПОН). Т. Маркхем детально описує впровадження проектного підходу в освітній процес, акцентуючи увагу на важливості креативності та командної роботи, яка з'являється в процесі проведення науково-пошукової роботи [2; 4; 5, с. 125-130; 8, с. 45-59].

Кафедрою менеджменту та публічного управління Державного податкового університету активно використовується практика залучення експертів, фахівців до проведення гостьових лекцій, тренінгів, майстер класів. Зокрема, тільки за вересень-жовтень 2024 року здобувачі відвідали «BrightMight: тренінг креативності», який провів Олег Майборода (Head of L&D) – фахівець міжнародної ІТ-компанії «Boosta»;

Гостьову лекцію на тему «5 поширених помилок менеджерів на старті кар'єри» – спікер – Ірина Крутова (TL Content Writing Team); відвідати готельно-ресторанний комплекс «Софіївський Посад», в межах виїзної гостьової лекції, яку провели представники закладу від адміністрації [3].

Беручи до уваги власний досвід [7, с. 840-848], а також покладаючись на результати досліджень вказаних вище авторів, дійшли висновку, що, проєктно орієнтована підготовка здобувачів, ґрунтується на низці принципів, які забезпечують формування певних переваг, створюючи тим самим перспективи, як для здобувачів, закладу освіти, так і для роботодавців (табл. 1).

Таблиця 1

**Концептуалізація перспектив для роботодавців та ринку праці, що створює проєктно орієнтована підготовка здобувачів готельно-ресторанного бізнесу**

| Переваги для здобувача                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Переваги для ЗВО                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Перспективи для роботодавців та ринку праці                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>1. Принцип практичної орієнтації</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Проектна робота дозволяє здобувачам застосовувати теоретичні знання на практиці в умовах, максимально наближених до реальних. Це сприяє розвитку навичок управління готелями та ресторанами, розв’язанню управлінських та організаційних завдань.                                                                                    | Сприяє активізації співпраці з роботодавцями, стимулює оновлення навчальних програм, що дозволяє вчасно реагувати на сучасні вимоги та тенденції галузі, зокрема готельно-ресторанного бізнесу, забезпечує пізнаваність та позитивний імідж установи                                                                            | Швидка адаптація та конкурентоспроможність випускників Здобувачі, які мають практичний досвід реалізації проєктів, є більш підготовленими до роботи в реальних умовах бізнесу.                                                                                                                                               |
| <i>2. Принцип командної взаємодії та міждисциплінарності</i>                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| У рамках проєктів здобувачі працюють у групах, що сприяє розвитку навичок командної роботи, лідерства та комунікації. Крім того, проєкти часто охоплюють кілька дисциплін (маркетинг, фінанси, менеджмент, тощо), що забезпечує комплексний підхід до навчання, надаючи переваги та формуючи перспективи для всіх учасників процесу. | Подібна форма проведення занять сприяє досягненню результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти, формує компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності забезпечує можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача, сприяє забезпеченню набуття соціальних навичок (soft skills). | Швидка адаптація забезпечує отримання більш швидкого результату, який позитивно впливає на ефективність діяльності підприємства, забезпечуючи тим самим отримання цільового прибутку роботодавцєві та позитивно впливаючи на соціально-економічний розвиток території за рахунок поповнення бюджету від сплати податків тощо |
| <i>3. Принцип інтерактивності та гнучкості навчання</i>                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Викладачі в рамках проєктного підходу виступають як наставники та фасилітатори. Студенти отримують свободу у прийнятті рішень, проте їхня діяльність коригується викладачами у випадку потреби, що дозволяє уникати помилок на ранніх етапах навчання.                                                                               | Створює додаткові конкурентні переваги ЗВО, через розповсюдження інформації про зручність, сучасність побудови навчального процесу, практичну адаптивність та доцільність отриманих знань й навичок                                                                                                                             | Інноваційний підхід до вирішення проблем галузі, сприяє залученню молодих спеціалістів з креативним мисленням тим самим забезпечуючи стійкий розвиток готельно-ресторанного бізнесу                                                                                                                                          |

| 4. Принцип взаємодії з індустрією                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Здобувачі залучаються до вирішення завдань, що ставляться представниками готельно-ресторанного бізнесу. Співпраця з партнерами дозволяє студентам відчувати себе частиною галузі та зрозуміти її специфіку. Можливість побудови кар'єри ще під час навчання. Завдяки взаємодії з бізнесом студенти можуть отримати пропозиції працевлаштування або стажування. | Викладачі також отримують користь, адже маючи інформацію щодо тенденцій в галузі, можуть швидко впроваджувати їх у навчальний процес, вдосконалюючи навчально-методичне забезпечення. Розширюється база практики. | Роботодавці отримують кваліфікованих працівників, які вже мають необхідний досвід і розуміння галузевих процесів, що скорочує час на їх адаптацію. Спільні програми та стажування для студентів формують кадровий резерв, що дозволяє ринку праці оперативно реагувати на зміни в економіці та вимоги до нових навичок. |

*Джерело: складено автором*

Окрім зазначених переваг проєктно орієнтованої підготовки здобувачів готельно-ресторанного бізнесу та перспектив які вони створюють для ЗВО, роботодавців, ринку праці, варто сказати, що такий підхід, маючи в основі парадигму інноваційного розвитку суспільства і технологій, потребує кардинального оновлення не тільки навчально-методичного забезпечення, а й матеріально технічної бази в цілому, що є суттєвою проблемою, з якою стикається переважна більшість ЗВО України. Головною вагомою причиною уповільненого оновлення МТЗ є брак фінансових ресурсів, які тягнуть за собою низку ланцюгових реакцій, пов'язаних із скороченням фонду заробітної плати, що негативно відбивається на мотивації освітян.

Цей факт підтверджується даними Державної служби статистики згідно яких, в період з 2019 по 2024 роки в Україні спостерігається планомірне скорочення фінансування закладів вищої освіти, особливо під час війни. До вторгнення Росії в лютому 2022 року, сектор освіти вже відчував фінансовий тиск через економічні труднощі та обмеженість ресурсів. Однак, у зв'язку з воєнними діями, ситуація значно погіршилась: уряд перенаправив більшість ресурсів на оборону, а відсоток ВВП, що виділяється на дослідження та освіту, зменшився до 0,4%. Крім того, постійній обстрілі руйнують приміщення університетів. Державний податковий університет (ДПУ), що розміщений в м. Ірпінь, Київської області не став винятком. Це призвело до зупинки багатьох дослідницьких проєктів (по країні в цілому), і погіршило, без того скрутний, матеріально-технічний стан закладів освіти.

Вирішення проблем імплементації проєктно орієнтованої підготовки здобувачів, в тому числі готельно-ресторанного бізнесу, потребує об'єднання зусиль студентів, професорсько-викладацького складу, стейкхолдерів, органів державної, місцевої влади, зарубіжних партнерів, урядів тощо. В межах освітнього процесу здобувачами та викладачами Державного податкового університету ведеться активна науково-дослідна діяльність. Підтримуючи добрі наміри, традиції ДПУ, покладаю великі сподівання на Науково-педагогічне стажування «Інноваційні освітні технології: європейський досвід та його впровадження в підготовку фахівців з економіки та управління».

#### Література:

1. Дьюї Дж. Демократія і освіта. Львів : Літопис. 2003. 294 с.
2. Виготський Л.С. Мислення та мова / пер. укр. Київ : «Видавництво Вищої школи», 1991. 364 с.

3. Новини. Кафедра менеджменту та публічного управління. Офіційний сайт Державного податкового університету. URL: <https://dpu.edu.ua/kaf-sots-filmengm> (дата звернення: 28.10.2024).
4. Піаже Ж. Психологія інтелекту / пер. укр. Київ : «Освіта», 2005. 256 с.
5. Піаже Ж. Афективне несвідоме та когнітивне несвідоме. *Питання психології*. 1996. № 6. С. 125-130.
6. Теорія і практика проектного навчання у професійно-технічних навчальних закладах. монографія / В.М. Аніщенко, М.В. Артюшина, Т.М. Герлянд, Н.В. Кулалаєва, Г.М. романова, М.М. Шимановський та ін.; за заг. ред. Н.В. Кулалаєвої. Житомир : «Полісся», 2019. 208 с.
7. Boichenko E., Bakhov I., Martynovych N., Shestopalova I., Binytska K. Building Research Work Skills in Students as a Component of Their Professional Training. *Journal of Advanced Research in Dynamical and Control Systems*. 2020. 12(04). Special Issue. P. 840-848.
8. Markham T. Project-based learning: approaches and methods for the 21st century. *Journal of Project Learning*. 2010. 18(3). P. 45-59.